

Тема 2. КОМПОНЕНТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Призначення та види фінансової звітності. Бухгалтерський баланс: вимоги до змісту та форми.

Класифікація активів та зобов'язань в балансі. Звіт про прибутки та збитки: вимоги до змісту та форми. Класифікація доходів і видатків у звіті про прибутки та збитки.

Звіт про зміни у власному капіталі: призначення, порядок надання, примітки до звіту.

Призначення звіту про рух грошових коштів. Види діяльності, що розкриваються в звіті.

Рух грошових коштів від операційної діяльності: прямий та непрямий методи. Розкриття інформації до звіту про рух грошових коштів.

Примітки до фінансової звітності: види, загальні вимоги до складання.

Дана тема розкривається в МСБО1 «ПОДАННЯ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ».

Мета

Визначення основ представлення фінансової звітності загального призначення для забезпечення порівнянності з:

- фінансової звітності компанії за різні періоди;
- фінансової звітності інших компаній.

Фінансова звітність загального призначення – це фінансова звітність, призначена для користувачів, які не мають можливості вимагати звітність, що відповідає їхнім конкретним інформаційним потребам.

Фінансова звітність

Мета	Компоненти	Додатков[і] зв[і]ти
Надати фінансову інформацію, корисну для широкого кола користувачів при прийнятті економічних рішень щодо: – фінансового становища (тобто активів, зобов'язань і капітала); – результатів діяльності (доходи/витрати і прибутки/збитки); – грошових потоків (включаючи еквіваленти коштів)	Повний комплект фінансової звітності включає наступні компоненти: Баланс (або інший звіт про фінансове становище); Звіт про прибуток і збитки (про фінансові результати); Окремий звіт про зміну у власному капіталі; Звіт про рух грошових коштів; Об'єктова політика і примітки	Заохочуються подання додаткової інформації, наприклад: Фінансовий аналіз, виконаний керівництвом; Джерела фінансування підприємства; Звіти з питань охорони навколишнього середовища; Звіти про додану вартість

Загальні судження

Достовірне подання і відповідність МСФЗ	Достовірне подання включає: вибір і застосування відповідної об'єктивно політики Відповідність стандартам При складанні фінансової звітності підприємство повинне розкривати факт відповідності МСФЗ. Звіти не слід характеризувати як відповідні стандартам, якщо вони не відповідають усім вимогам кожного відповідного стандарту і кожному відповідному тлумаченню стандартів
Безперервність діяльності	Керівництво компанії зобов'язане: – оцінювати здатність компанії продовжувати свою діяльність (з врахуванням усіх наявної інформації, доступної для огляду майбутн); – складати фінансову звітність на основі припущення про безперервність діяльності (під час відсутності ймовірності того, що компанія буде ліквідована або припинить свою діяльність); – розкривати фактори істотної невизначеності, що можуть вплинути на концепцію безперервної діяльності
Облік за принципом нарахування	Компанія повинна складати фінансову звітність (крім звіту про рух грошових коштів) за методом нарахування. Витрати визнаються в звіті про прибуток і збитки на основі безпосереднього співвіднесення: – понесених витрат; і – отриманих конкретних статей доходів

Послїдов- ність подання	Представлення класифїкацї статей у фїнансовїй звїтностї повиннї зберїгатися вїд одного перїоду до наступного. Змїни допускаються тїльки в наступних випадках, якщо вона: – приведе до бїльш адекватного представлення подїй або операцїй (тобто у випадку значно змїни в характерї операцїй компанї); – потрібна у вїдповїдностї з Стандартом або Інтерпретацїями
Суттївїсть та об'їднання	Інформацїя суттїва, якщо нерозкриття може вплинути на економїчнї рїшення користувачїв, прийнятї на основї фїнансової звїтностї. Суттївїсть залежить вїд розмїру характеру статей, якї пїдлягають оцїнцї у конкретних обставинах. При рїшеннї питання про суттївїсть статтї характер розмїр оцїнюються спїльно. <i>Кожна суттїва стаття у фїнансових звїтах представляється окремо. Несуттївї суми варто поїднувати з сумами, якї подїбнї або за характером або за функцїєю, представляти їх окремо не потрібно</i>
Згортання	Активи ї зобов'язання не повиннї згортатися (взаїмозалїковуватися), за винятком випадкїв, якщо це потрібно або дозволяється їншим МСФЗ. Можливе згортання прибуткїв, збиткїв ї пов'язаних з ними витрат, що виникають у результатї однакових або подїбних несуттївих операцїй ї подїй
Порївняльна їформацїя	Цифрова їформацїя попереднього перїоду повинна розкриватися, якщо тїльки зворотнє не дозволяється або не потрібно МСФЗ. Описова їформацїя попереднього перїоду повинна включатися у фїнансову звїтнїсть у випадках, якщо вона необхїдна для розумїння фїнансової звїтностї поточного перїоду Якщо представлення або класифїкацїя статей у фїнансовїй звїтностї виправляються (у випадку якщо це можливо), порївняльна їформацїя пїдлягає: – перекласифїкацїї з розкриттям характеру, суми ї причини перекласифїкацїї; – якщо перекласифїкацїя ї практично неможливою, необхїдно розкрити причину вїдмовлення вїд перекласифїкацїї ї характер змїн, що були зробленї у випадку перекласифїкацїї їформацїї

Структура і зміст фїнансових звїтїв

Ідентифїкацїя форм фїнансової звїтностї

Фїнансова звїтнїсть повинна бути чїтко визначена і видїлена з їншої їформацїї.

Чїтке представлення

Необхїдно ясно представити наступну їформацїю:

- назва компонента звїтностї, що представляється;
- назва суб'єкта звїтностї, по вїдношенню до якого представлена звїтнїсть: окремої компанїї або групи;
- звїтну дату або перїод, по вїдношенню до якого представлена звїтнїсть (якщо необхїдно);
- валюта звїтностї;
- одиницї вимїру (наприклад, 000 млн., тощо).

Звїтна дата і перїод

Фїнансова звїтнїсть повинна представлятися, щонайменше, щорїчно.

Якщо за виняткових обставин звїтна дата компанїї змїнюється і рїчна фїнансова звїтнїсть представляється за перїод тривалїше або коротше, нїж один рїк, компанїя повинна розкрити:

- причину використання перїоду, що вїдрїзняється вїд одного року;
- той факт, що порївняльнї данї звїтїв про прибуток і збитки, про змїну капїталу, про рух грошових коштїв і вїдповїдних примїток не порївняннї.

Баланс

Баланс може бути представлений у виглядї:

- подїлу на поточнї/непоточнї статтї;
- за ступенем лїквїдностї статей.

Поточнї активи

Актив має класифїкуватися як поточнї, якщо вїн:

- а) як передбачається, буде реалїзований, проданий або використаний у ходї звичайного операцїйного циклу компанїї; або

- б) призначений для використання в торговельних цілях;
- в) як очікується, буде реалізований протягом 12 місяців зі звітної дати;
- або
- г) актив являє собою грошові кошти або їхні еквіваленти, що не мають обмежень на використання.

Всі інші активи класифікуються як непоточні.

Поточні зобов'язання

Зобов'язання класифікуються як поточне, якщо воно:

- а) приблизно буде погашено в ході звичайного операційного циклу компанії;
- б) призначено для використання в торговельних цілях;
- в) приблизно буде погашено протягом 12 місяців зі звітної дати;
- або

г) не може бути безумовно відстрочено компанією на період не менше 12 місяців.

Всі інші зобов'язання повинні класифікуватися як непоточні.

Рефінансування

Фінансові зобов'язання, що підлягають погашенню протягом 12 місяців після звітної дати, класифікуються як поточні, навіть якщо:

- а) спочатку термін їхнього погашення перевищував 12 місяців;
- б) угоду про довгострокове рефінансування досягнуто після звітної дати (але до затвердження фінансової звітності до публікації).

Загальна структура Балансу

Баланс, як мінімум, повинен включати наступні статті (зверніть увагу на порядок, в якому вони перелічені).

1. Основні засоби.
2. Інвестиційна нерухомість.
3. Нематеріальні активи.
4. Непоточні активи, призначені на продаж, і реалізовані групи.
5. Фінансові активи.
6. Біологічні активи.
7. Інвестиції, обліковані за методом участі в капіталі.
8. Запаси.
9. Дебіторська заборгованість по основній діяльності й інша дебіторська заборгованість.
10. Грошові кошти та їхні еквіваленти.
11. Кредиторська заборгованість по основній діяльності та інша кредиторська заборгованість.
12. Зобов'язання, які включені в реалізовані групи, призначені на продаж.
13. Поточні податкові зобов'язання і вимоги.
14. Відстрочені податкові зобов'язання й активи.
15. Забезпечення.
16. Фінансові зобов'язання.
17. Частка меншості (у розділі «власний капітал»).
18. Випущений капітал і капітальні резерви (що належать власникам материнської компанії).

Компанія повинна розкривати в балансі або в примітках до нього подальші підкласифікації кожної з представлених статей, класифікованих відповідно до операцій компанії. Подробиці, що представляються в підкласифікаціях, залежать від вимог інших стандартів і інтерпретацій і від розміру, характеру і функції залучених сум.

Суб'єктові господарювання, який є акціонерним товариством, слід розкривати таку інформацію безпосередньо у балансі або у примітках:

- А) для кожного класу акціонерного капіталу:
- кількість акцій, дозволених до випуску;
 - кількість випущених і повністю сплачених акцій, а також випущених, але не повністю сплачених акцій;
 - номінальну вартість однієї акції або факт відсутності номінальної вартості акцій;

- узгодження кількості акцій в обігу на початок та на кінець періоду;
 - права, привілеї та обмеження, які супроводжують цей клас, включаючи обмеження з виплати дивідендів і повернення капіталу;
 - частки в суб'єкті господарювання, утримувані суб'єктом господарювання чи його дочірніми або асоційованими підприємствами;
 - акції, зарезервовані для випуску на умовах опціонів і контрактів з продажу, включаючи умови та суми;
- Б) опис характеру призначення кожного резерву у власному капіталі.

Представлення статей звіту про прибуток і збитки

Як мінімум, у звіті про прибуток і збитки безпосередньо повинні бути показані наступні статті:

1. Дохід.
2. Результати операційної діяльності.
3. Витрати на фінансування.
4. Частку в прибутках і збитках асоційованих компаній і спільної діяльності, що враховуються за методом участі в капіталі.
5. Витрати по податках.
6. Частку меншості.
7. Чистий прибуток або збиток за період.
8. Сумарний прибуток/ збиток після оподаткування від:
 - припиненої діяльності;
 - оцінки до справедливої вартості за винятком витрат на продаж при вибутті активів або реалізованих груп.

❖ Компанія повинна представляти аналіз доходів і витрат, використовуючи класифікацію, засновану на характері доходів і витрат або їхньої функції в рамках компанії. Такий аналіз повинен бути представлений у самому звіті про прибуток і збитки або в примітках, хоча представлення в звіті про прибуток і збитки є кращим.

Структура звіту про прибуток і збитки визначається тим, яким чином компанія має намір дотримувати наведені вище вимоги до аналізу статей витрат.

Метод характеру витрат

Витрати групуються у залежності від їхнього характеру: амортизація; закупівлі матеріалів та їх зміни; транспортні витрати; заробітна плата.

Метод функції витрат

Витрати класифікуються як: собівартість продажів; витрати на збут; адміністративні витрати.

❖ Компанії, що класифікують витрати по функції, повинні розкривати додаткову інформацію про характер витрат, у тому числі витрати на амортизацію й оплату праці.

❖ Компанія повинна розкривати розмір виплачених і оголошених дивідендів за періоди, представлені у звітності, у тому числі у розрахунку на акцію: безпосередньо в звіті про прибуток і збитки; у звіті про зміни у власному капіталі; у примітках.

Звіт про зміни у власному капіталі

Компанія повинна представляти як окрему форму своєї фінансової звітності звіт, що показує:

1. Чистий прибуток або збиток за період;
2. Кожну статтю доходів і витрат, прибутків і збитків, що визнається безпосередньо в капіталі, і загальну суму таких статей;
3. Сукупний ефект змін в обліковій політиці і коректування фундаментальних помилок (відповідно до МСБО 8 «Облікові політики, зміни в бухгалтерських оцінках і помилки»).

Крім того, компанія повинна представляти в цьому звіті або в примітках до нього:

4. Операції капітального характеру з власниками і розподілу (прибутку) між власниками;

5. Сальдо накопиченого прибутку або збитку:

- на початок періоду;
- на звітну дату;
- зміна за період.

6. Узгодження між балансовою вартістю на початок і кінець періоду:

- кожного класу акціонерного капіталу;
- емісійного доходу;
- кожного капітального резерву.

Цей звіт може складатися в одному з двох форматів.

Структура звіту про зміни у власному капіталі:

1. Підхід, прийнятий у багатьох юрисдикціях, припускає табличну форму, у якій кожному елементу капіталу приведений окремий стовпчик.

2. Альтернативним способом є представлення окремого компонента фінансової звітності, що представляє прибутки та збитки за період. При такому підході, для того щоб виконати вимоги стандарту, компанія повинна показати в примітках до фінансової звітності зміни сум і вивірку по кожному окремому елементу капіталу.

Звіт про рух грошових коштів

Порядок представлення визначається окремим стандартом МСБО 7.

Примітки до фінансової звітності

Примітки – інформація, представлена на додаток до балансу, звіту про прибуток і збитки, звіту про зміни у власному капіталі і звіту про рух грошових коштів.

Примітки забезпечують:

- інформацію про статті, що не підлягають включенню безпосередньо у фінансові звіти;
- описи і розбивку статей, включених у форми звітності.

Структура

Примітки до фінансової звітності компанії повинні надавати інформацію:

- про базу підготовки фінансової звітності;
- про конкретну облікову політику, яка обрана і застосовується для суттєвих операцій і подій;
- розкривати інформацію, необхідну МСФЗ, що не представлена безпосередньо у фінансовій звітності.
- забезпечувати додаткову інформацію, що не представлена в самій фінансовій звітності, але необхідна для достовірного представлення.

Представлення

Примітки до фінансової звітності повинні бути представлені в упорядкованому (систематизованому) вигляді.

По кожній статті балансу, звіту про прибуток і збитки і звіту про рух грошових коштів повинні робитися перехресні посилання на будь-яку інформацію щодо неї в примітках.